

Osaajatarpeisiin ja työvoimapulaan vastaaminen TE-palvelujen keinoin

Tiina Korhonen

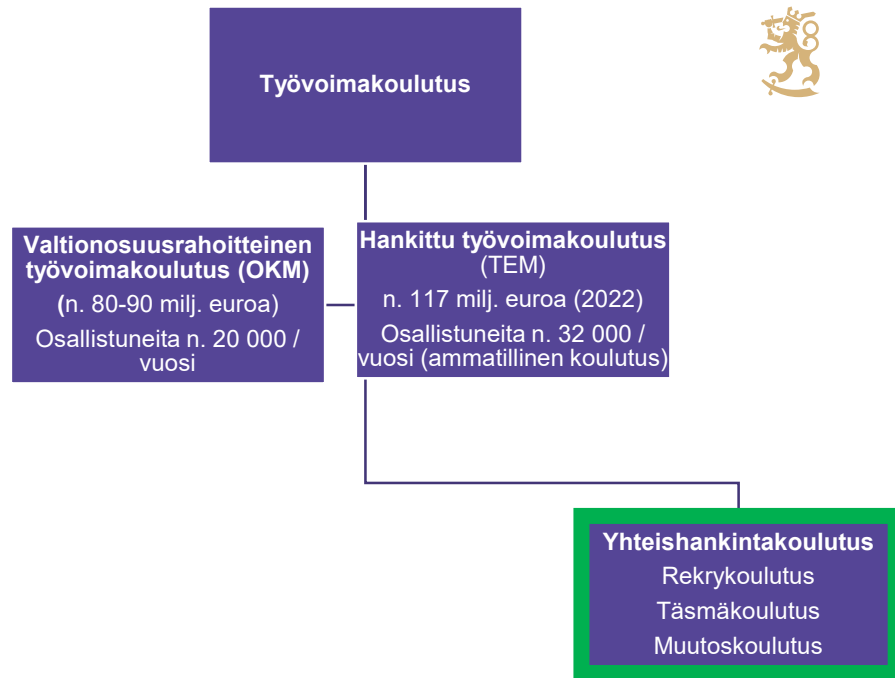
Reformipöytä 4 Osaava Suomi 12.5.2023

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Työvoimakoulutus

- OKM:n valtionosuusrahoitteinen työvoimakoulutus on lähtökohtaisesti ammatilliseen tutkintoon tai tutkinnon osaan johtavaa koulutusta
- TEM:n hallinnonalan hankkima työvoimakoulutus on ei-tutkintotavoitteista ammatillisesti suuntautunutta koulutusta ml. yhteishankintakoulutus sekä maahanmuuttajien kotoutumiskoulutusta
 - jatko- ja täydennyskoulutusta, lyhytkestoista lupatyypistä koulutusta sekä yrittäjyyskoulutusta
- Ammatilliseen työvoimakoulutukseen osallistuvista n. 70 % on työttömiä työnhakijoita. Koulutukseen osallistuu myös lomautettuja, työssä olevia, työvoiman ulkopuolella olevia ja muita
- 2010-luvulla ammatillisen työvoimakoulutuksen osallistujamäärät ovat trendinomaisesti laskeneet. Osallistujamäärään ovat suhdanteiden ohella vaikuttaneet lakiuudistukset ja muut koulutuksen toteutuksessa tehdyt muutokset sekä työttömyysetuudella tuetun omaehtoisen opiskelun mukaantulo palveluvalikoimaan.

Työvoimakoulutuksella on tutkitusti positiivisia vaikutuksia työllistymiseen

- OECD (2023), *Evaluation of Active Labour Market Policies in Finland, Connecting People with Jobs*:
- Työvoimakoulutuksella on positiivisia vaikutuksia työllistymiseen pitkällä aikavälillä
- Työvoimakoulutus lisää todennäköisyyttä ammatin vaihtamiseen, mutta tutkimuksessa ei havaittu vaikutusta ammatilliseen liikkuvuuteen ylöspäin
- Työvoimakoulutuksen vaikutukset ovat erilaisia työttömien eri ryhmissä ja kestoista riippuen
 - Naiset ja vanhemmat työnhakijat hyötyvät työvoimakoulutuksesta eniten
 - Pidempikestoisilla työvoimakoulutuksilla on paremmat vaikutukset työllistymiseen ja ansiotasoon pitkällä aikavälillä

Yhteishankintakoulutus vaikuttava keino vastata nopeasti muuttuviin tarpeisiin

- **Yhteishankintakoulutus on lyhyttä, täydennyskoulutusmuotoista koulutusta, joka räätälöidään työnantajan ja koulutettavan henkilön tarpeisiin**
 - Yritys maksaa osan koulutuksesta, yrityksen rahoitusosuus 20-50 %
- **Rekrykoulutus: Yritys tarvitsee lisää työvoimaa**
 - Rekrytoivia työvoimakoulutuksia ovat lisäksi erityisesti korkeakoulutetuille ja alan työkokemusta omaaville suunnatut F.E.C- tai KEKO-koulutukset
 - Rekrytoiva yhteishankintakoulutus (RekryKoulutus) on osoittautunut tehokkaaksi keinoksi löytää uutta työvoimaa tilanteessa, jossa työnhakijoita ei ole tarjolla riittävästi yrityksen tarpeisiin. **Rekrytoiva koulutus tähtää aina työsuhteen syntymiseen työnantajan ja työntekijän välillä.**
- **Täsmäkoulutus: Kehitetään tai uudistetaan liiketoimintaa kouluttamalla henkilöstöä**
 - Erityisesti täsmäkoulutusta käytetään, kun ei ole tarjolla valmista koulutuskokonaisuutta tarvittavaan osaamisen kehittämiseen.
- **Muutoskoulutus: Parannetaan henkilöstön uudelleensijoittumisen mahdollisuuksia lomautus- tai irtisanomistilanteissa**
 - Muutoskoulutuksen kohderyhmä koostuu irtisanomis- tai lomautusuhan alla olevista yrityksen työntekijöistä. Muutoskoulutuksia järjestetään tyypillisesti rakennemuutosaloilla.
- Yhteishankintakoulutuksen tuotepalettia on viime vuosien aikana kehitetty sisältämään myös kielikoulutusta: **TyöpaikkaSuomi ja TyöpaikkaRuotsi** -> nämä on suunnattu erityisesti maahanmuuttajien tarpeisiin.
- Yhteishankintakoulutuksen vaikuttavuus on erinomainen työllistymisen valossa tarkasteltuna: **12 kk koulutuksen alkamisesta työllistynyt on n. 80 % aloittaneista.**
- **Haasteita:** Yhteishankintakoulutuksen räätälöinnin edellyttämät resurssit, koulutusten houkuttelevuus (esim. alan tai työtehtävien vetovoima, työpaikan sijainti)

TE2024 –uudistus siirtää työvoimapalvelut kuntien vastuulle 1.1.2025

- Kuntien järjestämisvastuulle siirrettävät työvoimapalvelut ml työvoimakoulutus jatkossa kuntien uusi valtionosuustehtävä
 - Julkisten työvoimapalvelujen määräraha ml. hankittavan työvoimakoulutuksen määräraha siirtyy osaksi kuntien peruspalvelujen valtionosuuksia
- Kuntien vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta laajenee -> kunnan rahoitusvastuu kasvaa työttömyyden pitkittyessä ja kunta vastaa myös palvelun aikaisen työttömyysetuuden rahoituksesta
- Kunta päättää palvelun tuottamistavan – Kunta voi jatkossakin hankkia työvoimakoulutusta palveluntuottajalta tai tuottaa sen itse.
 - Kunta ei kuitenkaan voi järjestää tutkintoon tai sen osaan johtavaa työvoimakoulutusta itse (OKM vastaa kuten nykyisin).
- TE-palvelu-uudistus tarjoaa mahdollisuuksia yhdistää osaamisen palveluja uudella tavalla kunnan elinvoimapalveluihin
 - Riskeinä tunnistettu mm. resurssien riittävyys yritysten ja työnantajien palveluun sekä nykyisen ELY-keskuksen hankintaosaamisen riittämättömyys kaikille uusille työllisyysalueille
- Alueiden välisen yhteistyön ja toimintamallien rakentaminen muutostilanteiden (positiiviset ja negatiiviset) hoitamiseksi välttämätöntä
 - JOTPA:n tarjonta täydentää työvoiman osaamistarpeiden päivittämistä äkillisissä rakennemuutostilanteissa
- TE-palvelujen digitalisaatiokehitys tukee yhteistä tietopohjaa, seurantaa, arviointia ja ohjausta
 - Uusi valtakunnallinen tietojärjestelmäkokonaisuus otetaan käyttöön vaiheittain 2024 kesäkuun loppuun mennessä
 - Valtio vastaa järjestelmästä - työvoimaviranomaisilla (kunnat) velvollisuus käyttää 2025 alusta lähtien
- Osaajapulaan vastaamiseksi huomiota myös ennakointiin, TEM+OKM yhteisen ohjauksen kehittämiseen sekä ammatillisen ja korkeakoulutuksen rahoitusmallien kehittämiseen (työllistyminen, tulonmuodostus)

Kiitos!